

พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์

ความหมายของ "การอ่าน"

แม้ว่าการอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันเป็นประจำ แต่การกำหนดความหมายก็ไม่
 ง่ายนัก อย่างไรก็ตาม มีผู้ให้คำจำกัดความไว้แตกต่างกันพอจะรวบรวมได้ดังนี้ คือ
 มอติเมอร์ เจ แอดเลอร์ (Mortimer J. Adler) กล่าวว่า การอ่านหมายถึง
 กระบวนการตีความหมาย หรือสร้างความเข้าใจจากตัวอักษร หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ช่วย
 ให้ผู้อ่านเข้าใจมากขึ้น กระบวนการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจนี้ เรียกว่า ศิลปะใน
 การอ่าน¹

รูธ ทุซ (Ruth Tooze) ได้กำหนดนิยามของการอ่านไว้ 17 อย่าง ที่สำคัญมี
 ดังนี้คือ

1. การอ่านคือ การเข้าสู่แหล่งสำหรับการมีชีวิตอยู่ และการเรียนรู้ที่สมบูรณ์
2. การก่อให้เกิดความจรรโลงใจ และจิตใจที่ดี
3. เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดในด้านศิลปะเกี่ยวกับภาษาศาสตร์ ซึ่งมี 4
 ประการคือ การฟัง การพูด การเขียน และการอ่าน
4. การอ่านคือ การช่วยส่งเสริมตนเองให้สัมพันธ์กับเด็ก การอ่านหนังสือ
 ต้องเป็นการปรับปรุง ช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้อย่างสมบูรณ์ โดยอาศัยหนังสือที่ได้
 พบเห็น

¹Mortimer J. Adler, How to Read a Book (New York: Simon and Schester, 1959), p. 27.

5. การอ่านเป็นการส่งเสริมอารมณ์ของคนแต่ละคนให้สัมพันธ์กับโลก เป็น การปรับปรุงตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้²

เบอร์นาร์ค ชมิทท์ (Bernard I. Schmidt) ได้ให้ความหมายของการอ่าน อีกอย่างว่า เป็นขบวนการที่ซับซ้อนยุ่งยาก ยังไม่มีความหมายที่แน่นอน อาจเรียกได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างจากคำที่จำได้ไปสู่ความนึกคิดต่าง ๆ การอ่านของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ ในการอ่านข้อความเหมือนกัน บุคคลสอง คนมีความคิดไม่เหมือนกัน³

อัลเฟรด สเตฟเฟอร์ด (Alfred Stefferud) นิยามการอ่านไว้อย่างสั้น ๆ ว่า เป็นการกระทำทางจิตใจที่ผู้อ่านยอมรับความหมายจากความคิดเห็นของบุคคลอื่น⁴

พอล ดี ลีดดี (Paul D. Leedy) กล่าวไว้อีกอย่างหนึ่งว่า การอ่านคือ การ รวบรวมความคิดและการตีความหมาย ตลอดจนประเมินค่าความคิดเหล่านั้นที่ปรากฏอยู่ ตามหน้าสิ่งพิมพ์แต่ละหน้า⁵

เอคการ์ เดล (Edgar Dale) ให้ความหมายว่า การอ่านหมายถึงกระบวนการ ค้นคว้าความหมายจากสิ่งพิมพ์ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้อ่าน การอ่านไม่ได้

²Ruth Tooze, Your Children Want to Read (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1957), pp. 9-10.

³Bernard I. Schmidt, Robert Cosgrove, and George B. Schick, Developing Reading Proficiency (Columbus, Ohio: Charles E. Merrill Publishing, 1971), p. 1.

⁴Alfred Stefferud, The Wonderful World of Books (Boston: Houghton Mifflin, 1953), p. 84.

⁵Paul D. Leedy, Improve Your Reading (New York: McGraw-Hill Book, 1956), p. 13.

หมายความเฉพาะการมองผ่านแต่ละประโยคหรือแต่ละย่อหน้าเท่านั้น แต่ผู้อ่านต้องเข้าใจความคิดเรื่องนั้น ๆ ด้วย⁶

จอร์จ ดี สปาซ และ พอล ซี เบอก (George D. Spache and Paul C. Berg) กล่าวว่า การอ่านเป็นการผสมผสานระหว่างทักษะหลายชนิด เพื่อสร้างความเข้าใจโดยเป็นไปตามจุดประสงค์ ความต้องการ และวิธีการของผู้อ่าน⁷

จากนิยามของการอ่านตามที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการค้นหาความหมาย หรือความเข้าใจจากตัวอักษรและสัญลักษณ์อื่น ๆ ในสิ่งพิมพ์ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้อ่าน การอ่านไม่ใช่การมองผ่านประโยคแต่ละประโยค หรือย่อหน้าแต่ละย่อหน้าเท่านั้น แต่เป็นการรวบรวม การตีความหมาย และการประเมินค่าความคิดเหล่านั้น กระบวนการที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ เป็นการผสมผสานระหว่างทักษะหลายชนิด เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ความต้องการ และวิธีการของผู้อ่าน เรียกกันว่า ศิลป์ในการอ่าน การอ่านของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไปตามสภาพร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ การอ่านถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในด้านศิลปะเกี่ยวกับภาษาศาสตร์ 4 ประการ คือ การฟัง การพูด การเขียน และการอ่าน

ความสำคัญของการอ่าน

เซอร์ ฟรานซิส เบคอน (Sir Francis Bacon) ปรัชญาเมธีชาวอังกฤษ ผู้หนึ่งกล่าวว่า "การอ่านทำให้คนเป็นคนโดยสมบูรณ์"⁸ การอ่านจึงนับว่ามีความสำคัญ

⁶Edgar Dale, "Reading and Related Media," Adult Reading, the Fifty-Fifth Yearbook of the National Society of the Study of Education Part II, ed. Nelson B. Henry (Chicago: The University of Chicago Press, 1956), p. 89.

⁷George D. Spache, and Paul C. Berg, The Art of Efficient Reading (New York: Macmillan, 1955), pp. 3-4.

⁸Francis Bacon, "Reading," The Home Book of Quatations Classical and Modern (New York: Dodd, Mead, 1967), p. 1674.

หลายด้าน ที่สำคัญที่สุดคือ ความสำคัญของการศึกษา ในการศึกษาระดับอุดมศึกษา การอ่านนับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง นักศึกษามักจะคงคนควาเรื่องราวจากเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นประจำ เพราะเป็นแหล่งบันทึกวิชาความรู้ในอดีต วัตถุประสงค์การอ่านสามารถเลือกได้ตามความต้องการ และสามารถอ่านซ้ำให้เข้าใจได้ ดังนั้น ปรากฏว่าความสำเร็จทางการศึกษานั้นมักจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่าน ซึ่งรวมถึงขอบเขตและลักษณะการอ่านด้วย⁹ ความสามารถในการอ่านของนักศึกษาจะส่งเสริมประสิทธิภาพในการเขียนและการพูดต่อมา¹⁰

นอกจากการศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้ว การศึกษาค้นคว้าตนเองก็สำคัญมาก เพราะความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การอ่านถือว่าเป็นวิธีการศึกษาอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ การอ่านยังช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ด้วย ประสบการณ์บางอย่างผู้อ่านไม่อาจพบได้ในชีวิตจริง เพราะมีอุปสรรคเรื่องเวลา กำลังเงิน และความสามารถ¹¹ โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันนี้ การอ่านมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตมากขึ้นขณะที่เหตุการณ์ในเมืองกำลังผันแปรไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาความคิดเห็นหลาย ๆ ด้านก่อนการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมาก¹² ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า

006515

⁹Paul A. Witty, "Current Role and Effectiveness of Reading among Youth," Reading in the High School and College, the Forty-Seventh Yearbook of the National Society for the Study of Education Part II, ed. Nelson B. Henry (Chicago: the University of Chicago Press, 1948), p. 9.

¹⁰Ruth Strang, Constance M. McCullaugh, and Arthur E. Traxler, The Improvement of Reading (4th ed; New York: McGraw-Hill, 1967), p. 130.

¹¹Stefferd, op. cit., pp. 83-4.

¹²Witty, op. cit., pp. 1-3.

การเรียนรู้ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความสามารถในการตีความหมายสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อย่างถูกต้องมากที่สุด¹³

ความสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การอ่านหนังสือช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้อ่านและยูเขียนให้ดีขึ้น หนังสือเป็นสื่อกลางระหว่างผู้แต่งและผู้อ่าน ช่วยให้อ่านเกิดสติปัญญา มีความรู้กว้างขวาง เข้าใจตนเอง ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ความวิตกกังวล ช่วยควบคุมสติอารมณ์ และมีทัศนคติที่ถูกต้อง ขณะเดียวกันก็ทำให้ยูเขียนเกิดความภูมิใจด้วย¹⁴

เมื่อผลเมืองของชาติซึ่งถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดมีประสิทธิภาพ ประเทศชาติก็จะพัฒนาตามไปด้วย โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย หนังสือและวัสดุสำหรับอ่านมีบทบาทสำคัญไม่เพียงแต่ประกอบการศึกษาเท่านั้น แต่มีความสำคัญในการพัฒนาสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย¹⁵

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

เป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับความสำคัญของการอ่านมาก แต่ความสำคัญของการอ่านที่มีต่อบุคคลแต่ละคนไปเหมือนกัน ซึ่งจะแตกต่างกันตามวัย เพศ อาชีพ ความสนใจ และวัตถุประสงค์การอ่าน จุดมุ่งหมายการอ่านที่สำคัญ ๆ สำหรับนักศึกษาพอจะจำแนกได้ดังนี้คือ การอ่านเพื่อให้เกิดแนวความคิด ก่อนศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นักศึกษาจำเป็นต้องติดตามเรื่องนั้นที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วในอดีต แนวความคิดต่าง ๆ ไม่ว่าจะการ -

¹³Ruth Strang, Constance M. McCullaugh, and Arthur E. Traxler, op. cit., p. 4.

¹⁴เจริญ วัฒนสุชาติ, "สุขภาพจิต และหนังสือ," วารสารห้องสมุด, 10 (กันยายน - ตุลาคม, 2509), 269 - 73.

¹⁵สุทธิศักดิ์ อัมพันธ์วงศ์, "บทบาทของหนังสือและห้องสมุดในการพัฒนาประเทศ บทบรรณาธิการพิเศษ," วารสารห้องสมุด, 10 (กันยายน - ตุลาคม, 2509), 283 - 4.

ปกครอง สถาปัตยกรรม วิทยาศาสตร์ หรือด้านอื่น บุคคลสมัยต่าง ๆ ขอมพยายามทำดีที่สุดในสมัยของตน เพื่อเป็นแนวทางในอนาคต

การอ่านเพื่อทราบเรื่องราว และเหตุการณ์ต่าง ๆ การอ่านนับว่าให้รายละเอียดมากกว่าการสื่อสารชนิดอื่น ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ประสบการณ์ต่าง ๆ นอกจากจะให้ออกคิดเห็นบางกรังยังให้ความเพลิดเพลินอีกด้วย เรื่องราวที่ประวัติบุคคลสำคัญเป็นอุดมการณ์ของชีวิต นอกจากนี้ในโลกปัจจุบันซึ่งเต็มไปด้วยปัญหาต่าง ๆ ผู้ที่จะดำรงชีวิตได้อย่างฉลาดควรอ่านเพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ แทบทุกด้าน

การอ่านเพื่อความบันเทิง เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอย่างหนึ่ง เพราะช่วยผ่อนคลายอารมณ์ถึงเครียด วรรณกรรมที่สนองความต้องการด้านนี้สำหรับบุคคลแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม เรื่องราวต่าง ๆ ควรช่วยให้ผู้อ่านได้รับรสวรรณกรรมนั้น ๆ และเกิดความบันเทิงใจ¹⁶

วิธีการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษาจะต้องรู้จักเลือกวิธีการอ่านอย่างฉลาดอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ความหมายอย่างสมเหตุผล แสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่ รู้จักปรับอัตราเร็วในการอ่าน และเลือกวิธีอ่านได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ และจุดประสงค์แต่ละครั้ง¹⁷ วิธีการอ่านพอจะจำแนกได้ดังนี้ คือ

1. การอ่านอย่างละเอียด (Intensive Reading) หมายถึงการอ่านอย่างค่อนข้างช้า ระมัดระวัง และให้ความสนใจในรายละเอียดมาก วิธีการอ่านคือ ในขั้นแรก สำนวหนังสือเล่มนั้น ๆ เพื่อให้ได้แนวความคิดอย่างกว้าง ๆ โดยพิจารณาชื่อเรื่อง

¹⁶รสา วงศ์ยังอยู่, "เหตุใดคนจึงต้องอ่านหนังสือ," วารสารห้องสมุด, 10 (กันยายน - ตุลาคม, 2509), 289 - 95.

¹⁷Ruth Strang, Constance M. McCullaugh, and Arthur E. Traxler, op. cit., p. 4.

สารบัญ คำนำ ย่อหน้าคำ ย่อหน้าสรุป และคำถามตอนท้าย หัวเรื่องใหญ่ และหัวเรื่องย่อย หัวพิมพ์ เอน กราฟ และดัชนี¹⁸ นอกจากนี้ถ้าจะให้อ่านละเอียด ในย่อหน้าแต่ละย่อหน้าให้ดูประโยคใจความสำคัญ (Topic sentences) รวมทั้งประโยคแรกและประโยคสุดท้ายของแต่ละย่อหน้าด้วย การอ่านเช่นนี้ไม่ใช่การอ่านอย่างรวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องอ่านทวนความรอบคอบ เพื่อให้เก็จุดประสงค์ในการอ่านอย่างแจ่มชัดขึ้นต่อไปคือ การวางโครงเรื่อง ตามปกติจะดูจากหัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อย โครงเรื่องนี้มีประโยชน์ในการทบทวนจุดประสงค์และเป็นที่คู่มือในการเตรียมตัวสอบของนักศึกษา ต่อจากนั้นก็พยายามตั้งคำถามให้เข้ากับจุดประสงค์เฉพาะ แล้วจึงอ่านอย่างละเอียด โดยพยายามอ่านทั้งความคิดหลักและรายละเอียด สรุปใจความของเรื่องออกเป็นภาษาของตัวเอง แล้วจึงอ่านซ้ำเฉพาะบางบท หรือบางตอนที่ไม่เข้าใจเท่านั้น¹⁹

การอ่านชนิดนี้มีประโยชน์ต่อการอ่านข้อความที่มีรายละเอียดมาก เช่น บทความทางวิชาการทั้งทางสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์²⁰

2. การอ่านอย่างพิเคราะห์ (Critical Reading) เป็นการอ่านอย่างละเอียดเช่นเดียวกัน แต่แตกต่างจากการอ่านแบบแรก นอกจากผู้อ่านจะเข้าใจข้อมูลต่าง ๆ แล้ว ต้องสามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผลด้วย ความสามารถในการอ่านแบบนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ทัศนคติของผู้อ่าน และการฝึกฝนเป็น

¹⁸ Joseph P. Canavan, and William O. Heckman, The Way to Reading Improvement (Boston: Allyn and Bacon, 1969), p. 85.

¹⁹ Spache & Berg, op. cit., pp. 30-32.

²⁰ Miles A. Tinker, Base for Effective Reading (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1966), p. 46.

สำคัญ สำหรับวิธีการอ่านแบบนี้ในตอนแรกผู้อ่านควรจะสามารถอ่าน โดยคำนึงถึงความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ ศึกษาจากประสงค์ของผู้แต่ง ในขณะที่อ่านต้องสามารถแยกข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริงออกจากกัน พร้อมกับติดตามไปด้วย สุดท้ายคือสรุปผลการวิเคราะห์ทั้งหมดออกมา²¹

การอ่านชนิดนี้ช่วยให้ผู้อ่านได้ประโยชน์จากการอ่านมากที่สุด เพราะนักอ่านที่ดีควรเป็นนักวิจารณ์ และเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ด้วย นอกจากนั้นยังมีประโยชน์ต่อการอ่านวรรณกรรมทางสังคมศาสตร์และวรรณคดี มากกว่าทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะบทความทางวิชาการที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกัน เช่น ประวัติศาสตร์ จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย รวมทั้งการอ่านข่าว บทความ และโฆษณาในหนังสือและวารสารทุกวันนี้ ซึ่งจะต้องใช้ความรอบคอบมาก²²

3. การอ่านอย่างรวดเร็ว (Rapid Reading) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การอ่านโดยพิจารณากลุ่มความคิด คือ แทนที่จะอ่านข้อความทุกคำ ก็อ่านเฉพาะข้อความที่ให้ความคิดเห็นเท่านั้น เพื่อช่วยให้เข้าใจเรื่องราวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเรื่องที่คุณอ่านพอจะมีพื้นฐานอยู่บ้างจะเข้าใจเร็วขึ้น เหมาะในการอ่านเรื่องบันเทิง เช่น นวนิยาย บทความในหนังสือพิมพ์ หรือวารสารบันเทิง รวมทั้งการอ่านวรรณคดีและเรื่องทางสังคมศาสตร์บางครั้ง²³

การอ่านอย่างขามเพื่อจับใจความ เป็นการอ่านเพื่อให้ได้ใจความกว้าง ๆ ไม่ใช่รายละเอียดทั้งหมด ในการอ่านหนังสือเล่ม ให้พิจารณาส่วนสำคัญ 3 ตอน คือ หัวเรื่อง ความคิดหลัก และคำเชื่อม ส่วนการอ่านบทความวารสารให้อ่านย่อหน้าสุดท้าย

²¹George D. Spache, Toward Better Reading (Champaign, Ill: Garrard Publishing, 1966), pp. 82-91.

²²Spache & Berg, op. cit., p. 172.

²³Ibid., pp. 85-6.

ย่อหน้าแรก หรือย่อหน้า อ่านประโยคแรกของทุกย่อหน้า และถ้าจะให้ละเอียดควรอ่าน ประโยคสุดท้ายของย่อหน้าหลัง ๆ ด้วย การอ่านชนิดนี้เหมาะกับการอ่านสิ่งพิมพ์ที่ยัง ไม่น่าคุ้นเคย เช่น การเลือกหนังสือจากห้องสมุด เป็นต้น

การอ่านอย่างขาม ๆ เพื่อค้นหาคำตอบ เป็นการอ่านอย่างรวดเร็วเพื่อตอบ คำถามแต่ละคำถาม อาจเป็นชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ วันที่ หรือข้อความสั้น ๆ มีประโยชน์ ต่อการอ่านหนังสือบางประเภท เช่น พจนานุกรม สารานุกรม หนังสือรายปี สมุดโทรศัพท์ และดัชนี²⁴

อัตราเร็วในการอ่าน

ในปัจจุบันมีเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ฉะนั้นผู้ที่อ่านหนังสือ ได้เร็วย่อมได้เปรียบผู้ที่อ่านหนังสือช้า อย่างไรก็ตาม อัตราเร็วในการอ่านย่อมแตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ในการอ่าน ความรู้พื้นฐานของผู้อ่าน รวมทั้งความเข้าใจ ศัพท์ ความสามารถส่วนบุคคล สภาพจิตใจซึ่งมีผลมาจากสภาพร่างกาย ประสบการณ์ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างอื่น²⁵

อัตราเร็วในการอ่านพอจะจำแนกได้ คือ

<u>วิธีการอ่าน</u>	<u>จำนวนคำ/นาที</u>
อ่านอย่างช้าและระมัดระวัง	อ่านต่ำกว่า 250 คำ/นาที
อ่านระดับปกติ	ระหว่าง 250-300 คำ/นาที
อ่านอย่างเร็ว	ระหว่าง 350-500 คำ/นาที
อ่านอย่างเร็วมาก	ระหว่าง 600-700 คำ/นาที ²⁶

²⁴ Spache, op. cit., p. 251.

²⁵ Paul D. Leedy, A Key to Better Reading (New York: McGraw-Hill, 1968), pp. 73-7.

²⁶ Spache & Berg, op. cit., p. 173.

นอกจากนี้ในขณะที่อ่านหนังสือ ผู้อ่านควรจะปฏิบัติตนให้ถูกต้อง คือ จกจอบเฉพาะสิ่งที่อ่าน การอ่านหนังสือควรอ่านอย่างมีสมาธิมากที่สุด และเอาใจใส่มากที่สุด จึงจะอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ²⁷ อย่างไรก็ตาม การอ่านหนังสือควรจะหยุดพักผ่อนคลายจากการทดลองปรากฏว่า ควรจะอ่านประมาณ 25 นาที และพัก 5 นาที เพื่อให้จิตใจและสมองได้พักผ่อน

นอกจากนี้ ผู้อ่านอาจจะซึ่กเส้นใต้ในขณะที่อ่านหนังสือ หรืออาจจะทำบันทึกวิกรมหากกระต่าย หรือทำดัชนีส่วนตัว เพื่อประโยชน์ในการอ่านทบทวนและค้นคว้าภายหลังที่สำคัญคือ พยายามหาเวลาในการอ่านให้มากที่สุด²⁸

วัตถุประสงค์ในการอ่าน

คำว่า "วัตถุประสงค์ในการอ่าน" มีความหมายกว้างมาก สำหรับของนักศึกษาพอจะแยกออกได้กว้าง ๆ 2 ประเภท คือ วัตถุประสงค์การอ่านประเภทหนังสือ และวัตถุประสงค์การอ่านประเภทไม่ใช่หนังสือ

วัตถุประสงค์ในการอ่านประเภทหนังสือ ได้แก่

หนังสืออ้างอิง เป็นหนังสือรวบรวมเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีระเบียบเพื่อความสะดวกและความรวดเร็วในการค้นหาคำตอบ ไม่ใช่อ่าน หนังสือประเภทนี้ที่ใช้อยู่เป็นประจำ ได้แก่ พจนานุกรม สารานุกรม นามานุกรม หนังสือรายปี บรรณานุกรม และหนังสืออ้างอิงอื่น ๆ²⁹

²⁷ Benjamin De Mott, "Reading, A Commitment to Consciousness," Wilson Library Bulletin, XLII (September, 1967), 74-9.

²⁸ โกลด์ เจริญทอง, "วิธีทั้ง 5 ที่จะได้รับประโยชน์มากขึ้นจากหนังสือที่คุณอ่าน," วารสารห้องสมุด, 13 (มีนาคม - เมษายน, 2517), 137-8.

²⁹ Louis Shores, Basic Reference Books (Chicago, Ill.: American Library Association, 1939), pp. 5-6.

หนังสือให้ความรู้ ได้แก่หนังสือสารคดีซึ่งเขียนขึ้นเพื่อให้ความรู้โดยเฉพาะ แม้ว่าบางเล่มจะให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน หนังสือเหล่านี้เมื่อพิจารณาตาม เนื้อเรื่องอาจแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามสาขาวิชา เช่น สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ศาสนา เป็นต้น³⁰ หนังสือเหล่านี้แบ่งตามความ ยากง่ายได้ 2 อย่าง คือ เขียนอย่างง่าย ๆ สำหรับเป็นความรู้พื้นฐาน และเขียนอย่าง ลึกซึ้งสำหรับผู้ที่มีความรู้มาก่อน

หนังสือให้ความเพลิดเพลิน จุดมุ่งหมายสำคัญคือ ให้ความบันเทิง ได้แก่ หนังสือคำประพันธ์ นวนิยาย บทละคร หนังสือท่องเที่ยว รวมทั้งหนังสือศาสนา ปรชญา กวีนิพนธ์ นวนิยายดี ๆ ที่ให้ความจรรโลงใจ สติปัญญา ความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ รู้จักชีวิตดีขึ้น

วัสดุการอ่านประเภทที่ไม่ใช่หนังสือ ได้แก่

หนังสือพิมพ์ ในบรรดาสื่อมวลชนทั้งหลาย หนังสือพิมพ์มีความสำคัญ มาก เพราะเสนอข่าวสารและเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันหลายด้าน เช่น ข่าว เกี่ยวกับเหตุการณ์ในเมือง บทวิเคราะห์ข่าว ข่าวสังคม ข่าบบันเทิง ข่าวกีฬา และ ข่าวต่างประเทศ มีประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากจะให้ความรู้และข้อคิดเห็นต่าง ๆ แล้ว ยังให้ความบันเทิงอีกด้วย³¹

วารสาร หมายถึงสิ่งพิมพ์ที่ออกตามกำหนดระยะเวลา ตามปกติมีเรื่องราว หลายด้านอยู่ในเล่มเดียวกัน มักจะจัดทำโดยสถาบัน สมาคม วารสารที่มีอยู่พอจะจำแนก ได้ 3 ชนิด คือ

³⁰ แม่นมาศ ชวลิต, และ สิริินทร์ ชวงโชติ, คู่มือบรรณารักษศาสตร์ (พระนคร: เกษมบรรณกิจ, 2511), หน้า 3.

³¹ Wilbur Schramm, Mass Communications (Urbana: University of Illinois Press, 1949), pp. 39-41.

ประเภททั่วไป เป็นวารสารที่ให้ความรู้เบา ๆ ความบันเทิง หรือสรุปข่าวความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์

ประเภทเสนอข่าวเชิงวิจารณ์ วารสารประเภทนี้ผู้จัดทำจะ สอดแทรกทัศนคติ ความคิดเห็นในแง่วิจารณ์แก่ผู้อ่านด้วย ผู้อ่านจะได้รับทั้งความรู้ ความบันเทิง และแนวความคิดด้วย

ประเภทวิชาการ เป็นวารสารซึ่งประกอบด้วยเรื่องราวทาง วิชาการล้วน ๆ ช่วยส่งเสริมผู้อ่านให้มีความรู้ทันต่อความก้าวหน้าของวิชาการแขนง นั้น ๆ³²

สิ่งพิมพ์รัฐบาล หมายถึงสิ่งพิมพ์ที่รัฐบาลจัดพิมพ์ในสาขาต่าง ๆ จะออกมา ในรูปใดก็ได้ เช่น รูปเล่มหนังสือ แผ่นพับ จุลสาร วารสาร หรืออื่น ๆ ทั้งนี้แล้วแต่ ความเหมาะสมหรือวัตถุประสงค์ของการจัดทำ จัดพิมพ์ที่หน่วยราชการโดยตรง หรือ รัฐบาลเป็นผู้จัดพิมพ์ หรือหาซื้อเพื่อใช้ประโยชน์ทางราชการ เพื่อเผยแพร่ข่าว ความรู้ แก่ประชาชน หรือเป็นสื่อกลาง เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลและประชาชน นั้นเอง³³

จุลสาร คือสิ่งพิมพ์ที่มีขนาดเล็ก ประกอบด้วยเนื้อหาที่ทันสมัย เป็นเรื่อง- รวหลายเรื่องในเล่มเดียวกัน แต่เนื้อหาในจุลสารอาจจะน่าสนใจชั่วระยะเวลาหนึ่ง เท่านั้น และทันสมัยในเวลาต่อมาและมีการจัดพิมพ์เรื่องรวมนั้น ๆ ออกเป็นเล่มแล้ว ฉะนั้นจุลสารจึงไม่พิมพ์าวรอย่างหนังสือ³⁴

³² รัญจวน อินทรกำแหง, การเลือกหนังสือพิมพ์และวารสาร (พระนคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515), หน้า 85.

³³ Ann Moris Boyd, United States Government Publication (3d ed.; New York: H.W. Wilson, 1949), p. 1.

³⁴ Mary Duncan Carter, Wallace John Bank, and Rose Mary Magrill, Building Library Collections (4th ed., Metuchen, N.J.: The Scarecrow Press, 1974), pp. 149-50.

กฤตภาค คือข้อความที่คัดจากหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือหนังสืออื่น ๆ รวมจัดเข้าเล่ม โดยมีวิธีเรียงอย่างใดอย่างหนึ่งเก็บไว้ในตู้จุลสาร ใช้ในการอ้างอิง อ่านประกอบ หรือขยายความเรื่องในหนังสือให้ชัดเจนขึ้น คุณค่าของกฤตภาคขึ้นอยู่กับ การคัดเลือกรื่อง กฤตภาคไม่ได้เข้ามาแทนที่หนังสือ เพียงแต่ส่งเสริมเท่านั้น³⁵

การศึกษาในคณะครุศาสตร์

ปัจจัยสำคัญที่จะสังเกตแนวโน้มความสนใจในการอ่านของนิสิตคณะครุศาสตร์ คือ แขนงวิชาที่สนใจเป็นพิเศษ ซึ่งจะติดตามได้จากหลักสูตรคณะครุศาสตร์

ปัจจุบัน คณะครุศาสตร์ใช้ระบบการศึกษาเป็นระบบหน่วยกิต และคณะครุศาสตร์ มีแผนกวิชาต่าง ๆ 10 แผนกวิชา มี 8 แผนกวิชาเป็นหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี อีก 2 แผนกวิชา คือแผนกวิชาบริหารการศึกษา มุ่งสอนระดับปริญญาโท และแผนกวิชาพยาบาล ศึกษา มีหลักสูตรเฉพาะปริญญาตรี 2 ปี สำหรับผู้จบวิชาพยาบาลมาแล้ว

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยความสนใจในการอ่านของนิสิตคณะครุศาสตร์ ภาคปกติ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี จึงจะกล่าวถึงเฉพาะหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ซึ่งจัดแบ่งเป็นแผนกวิชาต่าง ๆ 8 แผนก แต่ละแผนกมีโปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ ในสังกัดรวมทั้งสิ้น 27 โปรแกรม ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³⁵คณะอนุกรรมการบัญญัติศัพท์วิชาบรรณารักษศาสตร์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ศัพท์บัญญัติวิชาบรรณารักษศาสตร์ (พระนคร: แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 20.

ตารางที่ 1 แผนวิชาและโปรแกรมการศึกษาในสังกัด

แผนวิชา	โปรแกรมการศึกษาในสังกัด
ประถมศึกษา	การสอนระดับอนุบาล การสอนระดับประถมศึกษาตอนต้น การสอนระดับประถมศึกษาตอนปลาย
มัธยมศึกษา	การสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา การสอนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา การสอนวิทยาศาสตร์ชีวภาพระดับมัธยมศึกษา การสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไประดับมัธยมศึกษา การสอนธุรกิจระดับมัธยมศึกษา
สาร์ทตศึกษา	การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา การสอนภาษาฝรั่งเศสระดับมัธยมศึกษา การสอนวิทยาศาสตร์กายภาพระดับมัธยมศึกษา การสอนเคมีระดับมัธยมศึกษา การสอนฟิสิกส์ระดับมัธยมศึกษา การสอนชีววิทยาระดับมัธยมศึกษา การสอนภาษาอังกฤษ การสอนภาษาเยอรมันระดับมัธยมศึกษา คณิตศาสตร์ หองสมุดโรงเรียน
จิตวิทยา	จิตวิทยาการศึกษา การสอนเด็กพิเศษ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

แผนกวิชา	โปรแกรมการศึกษาในสังกัด
จิตวิทยา	จิตวิทยาการศึกษา การสอนเด็กพิเศษ
ศิลปศึกษา	การสอนนุศาสหกรรรมศิลป์ระดับมัธยมศึกษา ศิลปศึกษา
โสตทัศนศึกษา	โสตทัศนศึกษา
พลศึกษา	พลศึกษา สุขศึกษา
วิจัยการศึกษา	ประชากรศึกษา การศึกษารูปนัย

จากหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ของคณะครุศาสตร์ ซึ่งจัดแบ่งออกเป็นโปรแกรมการศึกษา 27 โปรแกรมดังกล่าวข้างต้นนั้น แต่ละโปรแกรมประกอบด้วยรายวิชาซึ่งจัดแบ่งออกเป็น 4 หมวด ดังนี้

หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป เป็นหมวดวิชาที่ให้ความรู้รอบตัวแก่นิสิต เพื่อเข้าใจสภาพแวดล้อม สังคม และการดำรงชีวิตประจำวัน อันจะช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพของนิสิตให้เหมาะสมกับการเป็นครุศาสตร์บัณฑิต บางวิชาในหมวดนี้อาจจะเป็นพื้นฐานของการศึกษาต่อในหมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชานี้ประกอบด้วยรายวิชาบังคับ และรายวิชาเลือก

หมวดวิชาครู เป็นหมวดวิชาที่ประกอบด้วยความรู้ ความเข้าใจทฤษฎี และแนวปฏิบัติทางครุศาสตร์ และจิตวิทยาการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจทางหลัก

วิชาครู และมีประสบการณ์ทางวิชาชีพเพียงพอที่จะเป็นครูที่ถือต่อไป ในหมวดวิชานี้ประกอบด้วยรายวิชาบังคับ และรายวิชาเลือก

หมวดวิชาเฉพาะ เป็นหมวดวิชาที่นิสิตเลือก เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาชั้นสูงขึ้นไป หรือเพื่อเป็นเนื้อหาวิชาที่นิสิตนำไปสอน นิสิตเลือกเรียนวิชาเฉพาะได้ตามความสนใจและความถนัดของตน 2 วิชา เป็นวิชาเอกวิชาหนึ่ง และเป็นวิชาโทอีกวิชาหนึ่ง หรือจะเลือกเรียนวิชาเอกวิชาเดียวกันได้ วิชาเอกและวิชาโทนี้อาจจะเป็นวิชาเกี่ยวข้องกันหรืออาจจะเป็นวิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกันก็ได้

หมวดวิชาเลือกเสรี เป็นหมวดวิชาที่เปิดสอนเพื่อให้ นิสิตมีโอกาสเลือกเรียนวิชาที่ตนสนใจและเป็นประโยชน์ ส่งเสริมให้ นิสิตมีโอกาสใช้วิจารณญาณของตนเองโดยเสรี

ทั้ง 4 หมวดนี้จะประกอบอยู่ในโปรแกรมการศึกษาทุกโปรแกรม จะเห็นได้ว่าหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปและหมวดวิชาครูเป็นวิชาที่นิสิตทุกคนจะต้องเรียน สำหรับหมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรีนั้น เป็นหมวดวิชาที่เปิดโอกาสให้นิสิตเลือกเรียนได้ตามความสนใจและความถนัดของนิสิตเอง แต่อย่างไรก็ตาม ทั้ง 4 หมวดนี้นิสิตจะต้องสอบได้ไม่ต่ำกว่า 135 หน่วยกิต จึงจะถือว่าเรียนสำเร็จ และการจัดหน่วยกิตตลอดหลักสูตรครุศาสตร์มีสัดส่วนดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การจัดหน่วยกิตตลอดหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต

หมวดวิชา	จำนวน	หน่วยกิต ร้อยละ
หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	40 - 50	30 - 37
หมวดวิชาครู	27 - 42	20 - 31
หมวดวิชาเฉพาะ	44 - 60	33 - 34
หมวดวิชาเลือกเสรี	1 - 15	1 - 11
รวมหน่วยกิตทั้งสิ้นอย่างน้อย	135	

สำหรับรายวิชาต่าง ๆ ในแต่ละโปรแกรมซึ่งจัดไว้ นั้น เนื่องจากรายวิชาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาครู เป็นวิชาที่ทุก ๆ โปรแกรมจัดไว้เหมือนกันเกือบทั้งหมด จะมีอยู่บางวิชาซึ่งนับว่าน้อยมากที่จะแตกต่างกัน ส่วนวิชาเฉพาะและวิชาเลือกเสรีนั้น มีเนื้อหาวิชาแตกต่างกันไปตามแต่ละโปรแกรมการศึกษาหนึ่ง ๆ ฉะนั้นเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น จึงจะแยกกล่าวถึงรายวิชาการศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาครูสำหรับทุก ๆ โปรแกรมซึ่งมีเนื้อหาวิชาส่วนมากเหมือนกัน และนิสิตทุกคนจะต้องเรียนหรือเลือกเรียนเสียก่อน แล้วจึงกล่าวถึงรายวิชาเฉพาะและวิชาเลือกเสรีในแต่ละโปรแกรม ดังแสดงในตารางตามลำดับข้างล่างต่อไปนี้

ตารางที่ 3 รายวิชาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาครู

หมวดวิชา	วิชาบังคับ	วิชาเลือก
การศึกษาทั่วไป	ภาษาไทย 1	พัฒนาการคณิตศาสตร์
	ภาษาไทย 2	คณิตศาสตร์แนวใหม่ชั้นนำ
	ภาษาไทย 3	สังคมนิยม
	ภาษาไทย 4	ศิลปะนิยม
	ภาษาอังกฤษ 1	สุขภาพส่วนบุคคล และชุมชน
	ภาษาอังกฤษ 2	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับประชากรศาสตร์
	ภาษาอังกฤษ 3	อารยธรรมสากล
	ภาษาอังกฤษ 4	ลัทธิและศาสนาสำคัญของโลก
	จิตวิทยาทั่วไป	โภชนาการ
	การปกครองและการเมืองของไทย	พัฒนาการทางครอบครัว
	วิธีการศึกษา	สุขภาพจิต
	สถิติศาสตร์ชั้นนำ	สังคมวิทยา

ตารางที่ 3 (ต่อ)

หมวดวิชา	วิชาบังคับ	วิชาเลือก
การศึกษทั่วไป	พัฒนาการวิทยาศาสตร์	ประมวลวิชาวิทยาศาสตร์
	พัฒนาการวัฒนธรรมไทย	ปัญหาของโลกปัจจุบัน
	มนุษยธรรมศึกษา	ครุวิทยา
	วาทกรรม	ธรรมวิทยา
	การสงวนทรัพยากร- ธรรมชาติ	ภาษาไทย 5
	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป 1	ภาษาไทย 6
	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป 2	ภาษาอังกฤษ 5
		ภาษาอังกฤษ 6
		ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายไทยชั้นนำ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม หลักเศรษฐศาสตร์
		สันนทานการสำหรับ โรงเรียนและชุมชน ศิลปการช่างสำหรับครู พยาบาลฉุกเฉิน
วิชาครู	มูลสารจิตวิทยาพัฒนาการ	การฝึกหัดครู
	จิตวิทยาการศึกษา	บริการห้องสมุดโรงเรียน
	ปฐมนิเทศการศึกษา	วรรณคดีสำหรับเยาวชน
	การประเมินผลการเรียน การสอน	กิจกรรมศิลปสำหรับครู

ตารางที่ 3 (ต่อ)

หมวดวิชา	วิชาบังคับ	วิชาเลือก
วิชาครู	วัตถุประสงค์การเรียนการสอน หลักสูตรและการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษา (มัธยมศึกษา)	การบริหารการศึกษาทั่วไป ประชากรศึกษา
	พฤติกรรมการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษา (มัธยมศึกษา)	กระบวนการกลุ่ม
	พฤติกรรมการเรียนการสอน วิชาโท	การสอนเพื่อบริการ
	ประสบการณ์วิชาชีพ สัมมนาการศึกษา	โปรแกรมวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน การพัฒนาชุมชน การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ การศึกษาสำหรับเด็กเล็ก การเล่นของเด็กไทย การศึกษาอรรณพขั้นนำ โปรแกรมศิลป์ในโรงเรียน กิจกรรมดนตรีสำหรับครู หลักสูตรตามเอกัตภาพของเด็ก การแนะแนวในโรงเรียน การศึกษาผู้ใหญ่

ตารางที่ 3 (ต่อ)

หมวดวิชา	วิชาบังคับ	วิชาเลือก
วิชาครู		เพศศึกษา คหกรรมศิลป์สำหรับครู การอาชีพศึกษา โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน

จะเห็นว่าทั้งหมวดวิชาการศึกษา และหมวดวิชาครูต่างก็มีทั้งวิชาบังคับ และวิชาเลือก นอกจากรายวิชาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาครูซึ่งนิสิตทุกคนจะต้องเรียนแล้ว นิสิตยังต้องเลือกเรียนวิชาเอก วิชาโท เป็นวิชาเฉพาะจากโปรแกรมต่าง ๆ 27 โปรแกรม ตามความถนัดและความสนใจของนิสิตเอง ทั้งนี้จะต้องเลือกเรียนวิชาเฉพาะตั้งแต่เมื่อเริ่มเข้าศึกษาในชั้นปีที่ 1

วิชาเฉพาะ วิชาเฉพาะในแต่ละโปรแกรมจะเปิดสอนแตกต่างกัน บางโปรแกรมเปิดสอนวิชาเอกสายเดียว บางโปรแกรมเปิดสอนวิชาเอกและวิชาโท บางโปรแกรมเปิดสอนทั้งวิชาเอกสายเดียว วิชาเอก และวิชาโท หากนิสิตคนใดเลือกเรียนวิชาเอกสายเดียวในโปรแกรมใดก็ตาม ก็ไม่ต้องเรียนวิชาโท ถ้าเรียนวิชาเอกในโปรแกรมใดโปรแกรมหนึ่ง ก็จะต้องเรียนวิชาโทจาก โปรแกรมอื่นซึ่งมีเปิดสอนอยู่ให้ครบจำนวนหน่วยกิตตามหมวดวิชาเฉพาะกำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ทั้งวิชาเอกสายเดียว วิชาเอก วิชาโท ต่างก็ประกอบด้วยวิชาบังคับและวิชาเลือก ตามที่แต่ละโปรแกรมการศึกษาจะกำหนดไว้ในที่นี้จะจำแนกรายวิชาในโปรแกรมการศึกษาที่แต่ละโปรแกรมเปิดสอนสำหรับวิชาเฉพาะ ซึ่งจะแยกออกเป็นตารางวิชาบังคับ และตารางวิชาเลือก โดยแสดงไว้ในภาคผนวก

วิชาเลือกเสรี ทุกโปรแกรมการศึกษาจะกำหนดรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรีไว้เหมือนกันหมด กล่าวคือ กำหนดให้นิสิตเลือกเรียนรายวิชาอื่น ๆ ในระดับปริญญาตรี

ที่เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรีได้จนครบหน่วยกิตตามที่กำหนด ทั้งนี้จะต้องได้รับอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษา

จะเห็นได้ว่า คณะครุศาสตร์ได้เปิดโอกาสให้นิสิตเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ได้ตามความถนัดและความสนใจของนิสิตอย่างกว้างขวาง โดยเปิดวิชาเลือกไว้เป็นจำนวนมาก อาจจะเรียกได้ว่าเป็นคณะที่มีวิชาเลือกสำหรับนิสิตมากที่สุด วิชาเลือกของคณะครุศาสตร์ แบ่งออกเป็นวิชาเลือกของวิชาเอกสายเดี่ยว วิชาเอก และวิชาโท เช่นเดียวกับวิชาบังคับตามปกติวิชาเลือกของวิชาเอกและวิชาโทนั้น เปิดโอกาสให้นิสิตเลือกได้ตามความสนใจ จากรายวิชาที่แต่ละโปรแกรมเปิดสอน ยกเว้นบางรายวิชาอาจจะต้องเรียนวิชาพื้นฐานมาก่อน

ความสำคัญของหอสมุดต่อการศึกษา

ปัจจุบันการศึกษาของไทยโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักค้นคว้าด้วยตนเองเป็นสำคัญ และให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยการจัดอภิปราย สัมมนา หรือแบบอื่น ๆ ดังนั้นหอสมุดซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมหนังสือ วารสาร และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการศึกษาของนักศึกษา ถือว่าเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษาชั้นสูงทุกประเภท โดยเฉพาะระดับวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย³⁶

นิสิตคณะครุศาสตร์ก็เช่นเดียวกัน ต้องอาศัยหอสมุดในการค้นคว้าหาก หอสมุดที่นิสิตคณะครุศาสตร์มีโอกาสใช้ประจำคือ หอสมุดคณะครุศาสตร์ นอกจากนั้น หอสมุดกลางก็เป็นอีกแห่งหนึ่งที่นิสิตทุกคน รวมทั้งนิสิตคณะครุศาสตร์มีโอกาสใช้ประจำ และยังเป็นหอสมุดที่ประกอบด้วยหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกันได้หลายคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในที่นี้จะกล่าวถึงหอสมุดของคณะ คือ หอสมุดคณะครุศาสตร์ และหอสมุดกลาง ดังแสดงในตารางที่ 4 ดังต่อไปนี้

³⁶นวนนิตย อินทรามะ, "หอสมุดกับสถาบันการศึกษาชั้นสูง," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ, 3 (กุมภาพันธ์, 2512), 18-20.

ตารางที่ 4 หอสมุดที่นิสิตคณะครุศาสตร์ใช้ประจำ

หอสมุด	หอสมุดคณะครุศาสตร์	หอสมุดกลาง
สถานที่	มีอาคารร่วมกับอาคารอื่น ตั้งอยู่ทางปีกซ้ายของตึกหนึ่ง เป็นอาคารชั้นครึ่ง สำหรับผู้ใช้หอสมุด - ประมาณ 509 คน ตัวอาคารของหอสมุดมีห้องต่าง ๆ สำหรับบริการยืมอ่าน ดังนี้คือ ห้องอ่านหนังสือ 1 เป็นห้องหนังสือภาษาอังกฤษทั้งหมด ห้องอ่านหนังสือ 2 เป็นห้องวารสารเย็บเล่มทั้งหมด ห้องหนังสืออ้างอิง และวารสารต่าง ๆ ห้องหนังสือภาษาไทย ประกอบด้วยหนังสือภาษาไทยทั้งหมด ตลอดจนจุลสาร กฤตภาค และอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา บริเวณอ่านหนังสือพิมพ์	ตึกหอสมุดกลาง มีห้องต่าง ๆ ดังนี้คือ ชั้นล่าง ห้องวารสารภาษาไทย และห้องวารสารภาษาอังกฤษ ชั้นที่ 2 ห้องอ่านหนังสือ 1 ห้องอ่านหนังสือ 2 ห้องอ้างอิง ห้องกรมพระจันทบุรีนฤนาถ และห้องหนังสือประเทศไทย ชั้นที่ 3 ห้องวรรณกรรม
บุคลากร	บรรณารักษ์ 4 คน เสมียน 8 คน ภารโรง 2 คน	บรรณารักษ์ (ผู้บริหาร) 1 คน บรรณารักษ์วิชาชีพ 5 คน อาจารย์แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ หน่วยงานหอสมุด 5 คน

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ห้องสมุด	ห้องสมุดคณะครุศาสตร์	ห้องสมุดกลาง
บุคลากร		เสมียน 20 คน ภารโรง 5 คน
หนังสือและสิ่งพิมพ์	หนังสือภาษาไทย 26,497 เล่ม หนังสือภาษาอังกฤษ 25,194 เล่ม หนังสือภาษาฝรั่งเศส 215 เล่ม วารสารภาษาไทย 75 ชื่อเรื่อง ภาษาต่าง-ประเทศ 167 ชื่อเรื่อง หนังสือพิมพ์ภาษาไทย 7 ชื่อ ภาษาต่าง-ประเทศ 3 ชื่อ วิทยานิพนธ์ 2,965 เล่ม จุลสาร 2,514 เรื่อง	หนังสือ 109,287 เล่ม (ภาษาไทยร้อยละ 40 ภาษาอังกฤษร้อยละ 60) วารสารภาษาไทย 375 ชื่อเรื่อง ภาษาต่าง-ประเทศ 725 ชื่อเรื่อง หนังสือพิมพ์ภาษาไทย 25 ชื่อเรื่อง ภาษาต่าง-ประเทศ 3 ชื่อเรื่อง วิทยานิพนธ์ 1,311 เล่ม จุลสาร 3,230 เรื่อง กฤตภาค 193 หัวเรื่อง
สาขาวิชา	มีทุกสาขาวิชาที่เปิดสอนในคณะครุศาสตร์	สิ่งพิมพ์ความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และหนังสือบันเทิง
การจัดหมู่	ระบบทศนิยมของคิ้วี่ (Dewey Decimal Classification)	ระบบทศนิยมของคิ้วี่ (Dewey Decimal Classification)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ห้องสมุด	ห้องสมุดคณะครุศาสตร์	ห้องสมุดกลาง
การบริการ		
เวลาบริการ	<u>ระหว่างเปิดภาคเรียน</u> วันจันทร์ - วันศุกร์ 7.30 - 20.00 น. วันเสาร์ 8.00 - 16.00 น. <u>ระหว่างปิดภาคเรียน</u> วันจันทร์ - วันศุกร์ 8.30 - 16.00 น.	<u>ระหว่างเปิดภาคเรียน</u> วันจันทร์ - วันศุกร์ 8.30 - 17.30 น. วันเสาร์ 9.00 - 16.00 น. <u>ระหว่างปิดภาคเรียน</u> วันจันทร์ - วันศุกร์ 8.30 - 16.30 น.
บริการ	<u>บริการจ่าย - รับ</u> <u>หนังสืออ่านทั่วไป</u> ให้อ่าน 5 เล่ม ในเวลา 7 วัน <u>วิทยานิพนธ์</u> ให้อ่าน 3 เล่ม ในเวลา 1 วัน <u>หนังสือจอง</u> ให้อ่าน 3 เล่ม ในเวลา 1 วัน <u>จุลสาร</u> ให้อ่าน 3 เล่ม ในเวลา 7 วัน	<u>บริการจ่าย - รับ</u> <u>หนังสืออ่านทั่วไป</u> ให้อ่าน 3 เล่ม ในเวลา 2 สัปดาห์ <u>วิทยานิพนธ์</u> ถ้ามี 2 ฉบับ ให้อ่าน 1 เล่ม ในเวลา 3 วัน <u>หนังสือจองทางบรรณารักษศาสตร์</u> ให้อ่าน 1-3 เล่ม ในเวลา 1-3 วัน <u>หนังสือจองอื่น ๆ</u> ให้อ่าน 1 เล่ม ในเวลา 3 วัน <u>จุลสาร</u> ให้อ่าน 3 เล่ม ในเวลา 3 วัน

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ห้องสมุด	ห้องสมุดคณะครุศาสตร์	ห้องสมุดกลาง
	วารสารเก่า ให้อืม 3 เล่ม ใน เวลา 7 วัน	วารสารเก่า ให้อืม 2 เล่ม ใน เวลา 2 วัน
		วารสารเย็บเล่ม ให้อืม 1 เล่ม ในเวลา 1 วัน
	รูปภาพ ให้อืม 10 ภาพ ใน เวลา 7 วัน	<u>หนังสือเกี่ยวกับประเทศไทย และ</u>
	<u>แผนที่</u> ให้อืม 1 แผนที่ ในเวลา 7 วัน	<u>หนังสือทางบรรณารักษศาสตร์</u> ให้อืม 3 เล่ม ในเวลา 3 วัน
	<u>ฟิล์มสตริป</u> ให้อืม 3 ม้วน ใน เวลา 7 วัน	
	<u>แผ่นเสียงและ เทปบันทึกเสียง</u>	
	ให้อืมได้ตั้งแต่ 8.00 น. โดย ไม่จำกัดจำนวนกำหนดส่งคืนก่อน	
	ห้องสมุดปก	
	<u>บริการพิเศษ</u>	<u>บริการพิเศษ</u>
	บริการตอบคำถาม และช่วย คนควา	บริการตอบคำถาม และช่วย คนควา
	บริการถ่ายภาพ ข้อความ	บริการถ่ายภาพ ข้อความ และ
	และรูปภาพ	รูปภาพ
	บริการจัดนิทรรศการหนังสือ	นิทรรศการหนังสือที่น่าสนใจ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ห้องสมุด	ห้องสมุดคณะครุศาสตร์	ห้องสมุดกลาง
	บริการหนังสือจอง	บริการหนังสือจอง
	บริการทำบรรณานุกรมสำหรับ อาจารย์ผู้สอน	บริการรวบรวมบรรณานุกรม
	บริการยืมหนังสือระหว่างห้องสมุด	บริการยืมหนังสือระหว่างห้องสมุด
	บริการสหบัตร	บริการสหบัตร ¹
	บริการฉายไมโครฟิล์ม	
	บริการบรรณานุกรมวารสารไทย ²	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชนิษฐ์ คันทวีรัตน์ บรรณารักษ์ห้องสมุดกลาง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 14 พฤศจิกายน 2518

² สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ทรรชนียา กัลยาณมิตร บรรณารักษ์ห้องสมุด
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 4 กันยายน 2518.